

Štefančík, Radoslav (2008): Christlich-demokratische Parteien in der Slowakei. Trnava: UCM, s 152. ISBN: 978-80-8105-016-09**Vojtech Wagner**

Abstract

Der Autor rezensiert das Buch von Radoslav Štefančík: Christlich-demokratische Parteien in der Slowakei. Im Mittelpunkt des vorliegenden Buches steht die Frage, warum es in einem postkommunistischen Land nicht nur eine, sondern zwei derartige Parteien gibt, die sich als christlich-demokratisch ausgeben und trotzdem nicht dazu fähig sind, sich in eine große Partei zusammenzuschließen, oder sich zweckdienlich in einem Wahlbündnis zu vereinigen.

Keywords: Book Review, Slovak Christian-Democratic Parties, Christian-Democratic Movement, Slovak Democratic and Christian Union.

Autor publikácie si vytýčil preskúmať „základné atribúty odlišujúce KDH a SDKÚ- DS“, dvoch relevantných strán súčasnej slovenskej politickej scény, ktoré sa svojím názvom radia k stranám kresťansko-demokratickým, resp kresťanským. Zámerom jeho analýzy je zároveň zodpovedať otázku, prečo sa tieto v niektorých základných danostiach blízke politické subjekty organizačne neintegrujú do jedného väčšieho politického útvaru, alebo aspoň v predvolebnej kampani neharmonizujú úsilie o získanie voličov.

Výskum politických strán transformujúcich sa krajín strednej a východnej Európy upriamuje svoju pozornosť o. i. aj na potenciálnych historických predchodcov novo založených straníckych formácií. Autor sa preto zároveň zaoberá otázkou, či nové politické strany resp. spoločenské konfliktné línie s vplyvom na formovanie straníckeho systému majú korene v predvojnovom období. Slovenské kresťansko-demokratické strany sú z tohto pohľadu zaujímavým objektom politologického skúmania. Pri analýze koreňov moderných slovenských strán preto autor neobišiel katolícko-konzervatívnu Hlinkovu Slovenskú ľudovú stranu (HSĽS).

Ústrednú úlohu v nasledujúcej kapitole zohráva analýza sociálnej a ideologickej konfliktnej štruktúry spoločnosti. Obsahovo rovnako dôležitý je pohľad na stranícke subjekty z pohľadu organizačnej štruktúry, inštitucionalizácie resp. vplyvu na inštitucionalizáciu straníckeho systému a programu. Pretože vnútorná štruktúra tak KDH, ako aj SDKÚ-DS vykazuje mnoho spoločných atribútov so stranami v západných demokraciách, autor sa obmedzuje len na analýzu vzťahov medzi jednotlivými úrovňami vo vnútri uvedených subjektov. Opiera sa pritom o model tzv. *three faces* od autorov Richarda S. Katza a Petra Maira. Nosný pilier analýzy inštitucionalizácie straníckych subjektov však tvorí koncept Scotta Mainwaringa rozlišujúci medzi dobre a slabo inštitucionalizovaným straníckym systémom.

Najväčší dôraz pri definovaní rozdielov medzi KDH a SDKÚ-DS kladie autor na analýzu „party policy“, pretože z nej najlepšie identifikovať úlohy, funkcie a obsah slova „kresťanský“ v názvom oboch strán.

Voľba témy a stanovené zámery práce aj vo svetle udalostí posledných dvoch rokov sa ukazujú nie ako historicky neutrálne a zaujímavosťou vlašné, ale naopak ako organicky úzko späté s dianím na slovenskej politickej scéne v priebehu ostatných rokov a v podstate sa týkajú otázok a problémov, ktoré sú naďalej veľmi aktuálne. Autor v knihe preukazuje, že problematiku sústredene a systematicky sledoval dlhší čas. Vo výbere problémov a ich skúmaní ide zo strany autora o odborne a osobnostne vyzreté prístupy. Skutočnosť, že sa na otvorenej politickej scéne stalo aktuálnym mnohé z toho, na čo sa zameriaval, potvrdzuje vhodnosť trvalejšej odbornej orientácie.

Štruktúra textu zodpovedá stanoveným zámerom, vyznačuje sa primeranou logickou stavbou, do ktorej je v potrebnej miere zakomponovaný aj historický prístup. Isteže by sa u takejto problematiky dalo uvažovať aj o odlišných variantoch posudzovania významných etáp a aspektov dejinného vývoja a je zrejme potrebné aj primerane etické rešpektovať priestor pre iné uhly pohľadu. Súčasne je dobré si uvedomiť, že uplatňovaný uhol historického pohľadu v tej či onej miere ovplyvňuje voľbu a spôsob uplatňovania metodologických postupov. Spoločensky, politicky, ideologicky, svetonázorovo, eticky, morálne, psychologicky a inak nedotknutý metodologický postup skúmania je zjavne abstrakcia, na čo upozorňovali už myslitelia minulosti zaoberajúci sa sférou poznávania.

Radoslav Štefančík orientuje svoju pozornosť na skúmanie straníckeho systému Slovenskej republiky. Na analýzu procesu vzniku straníckych politických útvarov sa rozhodol uplatniť teoreticko-metodologický koncept tzv. štiepných línií (*cleavage*), ktorý vytvorili

Seymour Martin Lipset a Stein Rokkan. Tento metodologický koncept nadväzuje na metodologickú predstavu o pôsobení protirečivosti v politickej sfére spoločnosti, jej vyúsťovania do vytvárania a pretvárania určitých systémových útvarov.

Za pozitívnu stránku publikácie možno považovať upozornenia na potrebu využívať štatistické údaje, a to tak v zmysle pohotovosti – včas reagovať na signály z tohto zdroja a na druhej strane v zmysle analýz dlhodobo zhromažďovaných údajov, pokiaľ v tom môžeme predpokladať informácie o vývojových trendoch. Dodatočné hľadanie príčin úpadku či neúspechu, zostavovanie metodologických interpretácií post factum môže byť síce produktívne v zmysle prínosu pre pochopenie udalostí, ale šanca zachovania, obnovy, reparátu už býva neraz nenávratne preč.

Vysoko pozitívne možno zhodnotiť fakt, že autor prácu prekladá v nemeckom jazyku a má teda šancu osloviť nemecky hovoriacu vedeckú, ale laickú čitateľskú obec.